

найважливішим джерелом права, а норми мають системно-ієрархічний характер [4, с. 90].

Отже, підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок, що система права англосаксонської правової сім'ї суттєво відрізняється від романо-германської правової сім'ї. Перш за все відмінність полягає в тому, що в англосаксонському праві норма є процедурою, а не правилом поведінки, як в континентальному праві. Також, воно не має поділу на галузі права, у той час, коли систему права країн романо-германської правової сім'ї можна визначити як багатогранне правове явище, що поєднує відповідні складові: інститути, підгалузі та галузі права.

Література

1. Чернецька О. В. Право Англії як класична модель прецедентного права/ О. В. Чернецька, В. С. Шилінгов // Часопис Київського університету права. – 2015. – № 4. – С. 348 – 352.
2. Завгородня В. М. Англо-американська правова сім'я: лекція №3/ В. М. Завгородня. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:5b2831b7829c350914a2a7d0abc7725bebadc38/latest/content-20180114202751.pdf
3. Годованик Є. В. Норма права як структурний елемент системи права сучасної правової держави/ Є. В. Годованик // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. – 2016. – Вип. 12. – С. 19–26.
4. Шаганенко В. П. Особливості системи права у романо-германській правовій сім'ї/ В. П. Шаганенко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. – 2013. – Вип. 6-1(1). – С. 88–91.

УДК 34-047.275(477)(043.2)

Загороднюк В.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шапенко Л.О., асистент

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

За роки незалежності України багато змін відбулося в житті суспільства та свідомості людей. Але повної ліквідації тих деформацій правової свідомості населення, які склалися за радянських часів та отримали назву «патології демократії», не сталось. Адже сучасне правове буття українського суспільства відзначається двома протилежними тенденціями: прагненням до стандартів демократичної, правової держави, з одного боку, і низьким рівнем правової культури, процвітаням правового безкультур'я, крайнім проявом якого є правовий нігілізм, з

іншого. Подолання цих проявів та створення умов для підвищення рівня правової культури населення — це на сьогодні першочергове завдання суспільства і держави на шляху розбудови громадянського суспільства і правової держави в Україні [1, с. 140-144].

Правовий нігілізм, який характеризується негативним ставленням до права, вираженим в запереченні його цінності як соціального інституту, звичайно, уповільнює розвиток держави. Саме з цієї причини для України, як для країни, що обрала шлях до змін, важливо не тільки підтримувати розвиток державного механізму та правової системи, але й закликати громадян до сприяння цим удосконаленням шляхом знищення нігілізму та підвищення рівня правосвідомості населення. Звісно, що подолання правового нігілізму являється складним завданням, яке вимагає важкої, щоденної, сумлінної та системної праці не лише представників державної влади, а й усього суспільства [2, с. 41-43].

Значна частина вчених-юристів сходиться на різних шляхах подолання правового нігілізму. Зокрема, можна виокремити такі з них [3, с. 235-239]:

1) підвищення авторитету закону, що дозволить посилити у громадян довіру до нього шляхом зміцнення законності й правопорядку, державної дисципліни посадових осіб. Ці дії повинні відбуватися із врахуванням вимог сучасної світової громадськості щодо відповідності законодавства «правовій державі». Адже Україна лише стоїть на шляху зміни в даному напрямку і велика кількість прогалин у вітчизняному законодавстві дає можливість діяти певним особам незаконним чином;

2) впровадження комплексу виховних заходів з попередження правового нігілізму, а також із введення кваліфікованої правової освіти в навчальних закладах. Оскільки реформування системи освіти у напрямі розповсюдження правової освіти з метою підвищення правової освіченості, правової культури та правової свідомості громадян; впровадження програм правового виховання як у межах системи освіти, так і поза її межами сприятимуть формуванню світоглядної позиції людини та відповідно вирішенню досліджуваної проблеми;

3) проведення профілактичної роботи серед осіб, схильних до вчинення злочинів;

4) забезпечення гідного рівня життя населення у вигляді підвищення заробітної плати до такого рівня, який не лише дозволить гідне існування, а й стане засобом для уникнення корупції;

5) утвердження рівності в правах всіх без винятку громадян, що є основою правового суспільства. Поки цей показник не буде досягнуто і рівність усіх людей перед законом не буде дотримуватися, до тих пір Україну не можна буде вважати правовою державою;

6) формування цілеспрямованої антикорупційної політики та її ефективне втілення в життя. Адже особливим фактором у системі

правових заходів подолання правового нігілізму в Україні є розв'язання проблеми корупції. Подолання корупції можливе шляхом реалізації ефективної антикорупційної стратегії, створення та впровадження антикорупційного законодавства й запровадження всебічного громадського контролю за діяльністю державних органів і посадових осіб, а також зрівняння корупції до злочинів проти держави;

7) ефективне проведення демократичних реформ у всіх сферах, насамперед у галузі стабілізації системи державної влади й удосконалення системи державного управління, забезпечення її відкритості, прозорості та контрольованості громадськістю;

8) виховання у громадян високого рівня позитивної правової активності, підвищення правової свідомості, правової та естетичної культури.

Як висновок, варто зазначити, що перелік наведених пропозицій не є вичерпним, проте їх реалізація допоможе значно знизити рівень правового нігілізму в Україні. Значну роль у подоланні проявів правового нігілізму відіграє не лише державна влада, а й саме суспільство, розвиток якого повинен ґрунтуватися на підтриманні правового порядку. Держава ж, у свою чергу, повинна всіляко сприяти підвищенню правової культури громадян і слідкувати за тенденціями розвитку правосвідомості всього населення.

Література

1. Дручек О. В. Правовий нігілізм: підходи до розуміння. Форум права. 2009. № 2. С. 140-144.

2. Іванищук А. А. Актуальне питання подолання правового нігілізму в Україні. Право.ua. 2015. № 2. С. 41-43.

3. Шитий С., Бондаренко А. Причини правового нігілізму та шляхи його подолання в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 235-239.

УДК 34:001.12/.18(043.2)

Змієвська А.С., студентка,
Юридичний факультет
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

ПРИНЦИПИ ПРАВА У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Проблема застосування принципів права в законодавстві України є важливою в наш час. Наша країна рухається в напрямку демократичних